

Svensk Förening för Vårdhygien

Påbyggnadsutbildning spol- och diskdesinfektorer

6

Processgodkännande

ISBN 978-91-979918-4-1

INLEDNING

Rengöring och desinfektion av medicintekniska flergångsprodukter, som används i vården, är en viktig del i patientsäkerheten. Det ska finnas rutiner för och kunskap om hur man frisläpper gods. Att frisläppa medicintekniska flergångsprodukter innebär att den person som ansvarar för att lasta ur disk- eller spoldesinfektorn också ansvarar för att processen är godkänd och att godset är synligt rent.

PROCESSGODKÄNNANDE

Kontrollera att processen är godkänd genom att disk- eller spoldesinfektorn indikerar detta, oftast med en grön lampa eller grön lamprad.

Även om den gröna lampan lyser krävs att den personal som lastar ur gods ur en spol- eller diskdesinfektor kontrollerar godsets renhet. Inspektera efter varje process att godset är synligt rent, en så kallad okulär besiktning. Godset förrådshanteras enligt gällande riktlinjer i avvaktan på en ny användning.

Om godset inte är synligt rent, följ rutiner för detta.

Då spårbarhet till patient är aktuell är det nödvändigt att det finns ett godkänt bevis på att desinfektionsprocessen har ägt rum med värden inom de gränser som valideringen påvisat. Detta kallas en processverifikation och krävs för denna typ av gods. En processverifikation kan fås som en utskrift från en printer eller som data på en skärm.

Även om processverifikationen visar på en godkänd process krävs att den personal som lastar ur gods ur diskdesinfektorn kontrollerar att godsets är synligt rent. Inspektera efter varje process att godset är synligt rent, en så kallad okulär (för ögat rent) besiktning.

Dokumentation ska finnas på vem som godkänt processen, en signering är nödvändig. Godset/instrumenten packas och steriliseras enligt gällande rutiner.

Om godset/instrumenten inte uppnått den renhet som krävs, följ gällande rutiner för detta.

OM GODSET INTE ÄR SYNLIGT RENT

Ta hand om det orena godset och gör en manuell rengöring.

Använd en för ändamålet godkänd produkt för att få bort de föroreningar som upptäcks.

Rörformigt gods kan vara svårt eller omöjligt att få rent manuellt. Det kan då vara nödvändigt att godset genomgår en process med ultraljud. Om din enhet inte har tillgång till ultraljud se över möjligheten att skicka godset till en sterilenhet eller instrumentenhet.

Efter att godset är för ögat synligt rent behövs det dessutom alltid göras en förnyad process i diskdesinfektorn.

UTBILDNINGSSUNDERLAG

BILD 1: PROCESSGODKÄNNANDE

BILD 2: VAD ÄR PROCESSGODKÄNNANDE/FRISLÄPPANDE AV GODS?

Med ett frisläppande menas att personen som lastar ur spol- eller diskdesinfektorn kontrollerar att vald process är utförd och att godset, som har processats, är, för ögat, rent.

BILD 3: SPOLDESINFEKTOR – PROCESS KLAR

Kontrollera att spoldesinfektorn indikerar att processen är klar. Vanligtvis visas detta genom att en grön lampa eller lamprad på spoldesinfektorn lyser. Den gröna lampan indikerar att spoldesinfektorn gått upp till önskad temperatur och att processen är godkänd.

BILD 4: SPOLDESINFEKTOR – SYNLIGT RENT

Inspektera att godset som ska lastas ur spoldesinfektorn är lastat på rätt sätt. En felaktig lastning av spoldesinfektorn omöjliggör en adekvat rengöring och desinfektion. Ta ut godset och inspektera renheten. Är godset synligt rent, gör den person som inspekterar ett frisläppande. Med det menas att godset är rengjort och desinfekterat och färdigt att använda igen.

BILD 5: DISKDESINFEKTOR – PROCESS KLAR

Kontrollera att diskdesinfektorn indikerar att processen är klar. På en diskdesinfektor visas oftast detta genom en lampa och/eller med en digital text. Indikeringen betyder att vald process är utförd och önskad temperatur uppnådd.

BILD 6: DISKDESINFEKTOR – SYNLIGT RENT

När godset lastas ur diskdesinfektorn ska lastningen kontrolleras. För en lyckad process krävs att instrument, skålar med mera är lastade på rätt sätt. En felaktig lastning betyder att godset inte är rengjort och desinfekterat. Inspektera att godset som lastas ur diskdesinfektorn är synligt rent. Var speciellt noggrann med att inspektera ytor som kan vara extra svåra att rengöra, till exempel sårslevar och boxlås på saxar och peanger.

BILD 7: DISKDESINFEKTOR – PROCESS KLAR, DÅ SPÅRBARHET TILL PATIENT ÄR AKTUELL

När godset/instrumentet ska användas i invasiva sammanhang kan spårbarhet till patient bli aktuell. Det rör sig då om processer på operationsenheter och sterilenheter.

Kontrollera att diskdesinfektorn indikerar att processen är klar. Oftast visas det med klartext på en display där det även går att utläsa återstående tid av processen.

Den tänkta användningen av godset och att spårbarhet till patient kan bli aktuell, gör det nödvändigt att kunna dokumentera ett godkännande av rengörings och desinfektionsprocessen. Diskdesinfektorn ska vara utrustad med skrivare/dator/dokumentationsutrustning för att kunna visa på att processen uppnått de värden som desinfektionsprogrammet föreskriver.

Processverifikationen ska innehålla uppgifter om vald process, kemikalievolym, temperaturer i de olika processerna med mera. Dokumentationen ska sparas i minst 3 år.

Även om det finns ett godkännande av rengörings- och desinfektionsprocessen krävs det att personal som gör ett frisläppande även gör en okulär besiktning av godset, inspektera att godset är synligt rent. Efter att detta är gjort utförs en signering. Dokumentationen ska alltid innehålla uppgifter om vem som ansvarat för frisläppande av produkten.

BILD 8: OM RESULTATET INTE ÄR GODKÄNT

Om godset inte är rent vid en inspektion ska godset gå i retur. Processen kan inte godkännas. Ansvar för att returnera godset och vidta åtgärder har den person som lastar ur godset. Använd aldrig gods som vid en inspektion inte är synligt rent. Det är en stor smittrisk och inte förenligt med patientsäkerhet.

BILD 9: FELSÖKNING

Anledning till att godset inte blir rent ska alltid leda till en uppföljning. Har godset placerats på rätt sätt? Lätta skålar kan vända sig upp och ner av vattentrycket. Saxar och peanger som inte öppnats innan processen startas kan aldrig bli rena. Om disk- eller spoldesinfektorn är lastad med mer gods än den är tänkt för, kan inte vattnet och diskmedlet komma åt överallt. Det är viktigt att kontrollera att rätt program är valt. Äldre spol- och diskdesinfektorer larmar inte när diskmedlet är slut. Kanske är det fel medel i den dunk som placerats till disk- eller spoldesinfektorn?

BILD 10: ÅTGÄRDER

Man får aldrig använda gods som inte är synligt rent - en åtgärd är alltid nödvändig. Använd dig av godkänd, upphandlad torkduk för att på manuell väg få bort föroreningen. Använd aldrig vassa material som kan skada godset. Om godset/instrumentet är rörformigt kan det vara svårt att komma åt föroreningen. I dessa fall kan det behövas ultraljud. Vänd dig då till en sterilenhet för att få hjälp med rengöring. När den manuella rengöringen är utförd ska alltid en förnyad rengörings- och desinfektionsprocess ske i spol- eller diskdesinfektorn.

REFERENSER

Att förebygga vårdrelaterade infektioner -Ett kunskapsunderlag. Underlag från experter. Stockholm, Socialstyrelsen 2006. ISBN: 91-85482-14-5. www.sos.se

Arbetsmiljöverket (2007) Desinfektion på arbetsplatsen: hantering, risker och regler. Andra upplagan. (utmärkt som uppslagsbok).

SIS TR Processer för rengöring, desinfektion och sterilisering – Validering och rutinkontroll inom vård och omsorg (under publicering).

LVFS 2003:11, Läkemedelsverkets föreskrifter om medicintekniska produkter.

SFS 2010:659, Patientsäkerhetslagen

Lagerhållning och transport av medicintekniska produkter med specificerad renhetsgrad till och inom hälso-, sjuk- och tandvård (FYFFE), 2008. www.sfvh.se Svensk Förening för Vårdhygien (under revidering inom SIS/TK 349/AG 3 - lager och logistik).

SFS 1982:763, Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

SOSFS 2011:9, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

SOSFS 2008:1, Användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården.

SS-EN ISO 15883, 1-6, <http://www.sis.se/>

Vårdhandbok. <http://www.vardhandboken.se/>

www.sfvh.sewww.theific.org

www.wfhss.com

www.sis.se

[Logga in till e-nav via landsting och regionsavtal](#)

Via ett avtal mellan SKL och SIS finns tillgång till ett stort antal standarder i sin helhet inom hälso- och sjukvårdsområdet och ledningssystem.